

Leo Trotskij: Den stalinistiska byråkratin och mordet på Kirov

(Ett svar till vänner i Amerika, 28 december 1934)

1. Ett storstilat "hopkok"¹

Mordet på Kirov har under flera veckor varit ett fullständigt mysterium. Det första officiella uttalandet nämnde bara avrättningen – som en omedelbar repressiv åtgärd – av en hel massa terrorister från vita² emigrantkretsar som hade kommit via Polen, Rumänien och andra gränsstater. Den naturliga slutsatsen blev att mordet på Kirov hade utförts av samma kontrarevolutionära terroristorganisation.

17 december kom en rapport som för första gången slog fast att Nikolajev tidigare hade tillhört Zinovjevs oppositionella grupp i Leningrad 1926. Rapporten i sig själv avslöjade väldigt lite. Med några få undantag tillhörde hela partiorganisationen i Leningrad Zinovjevs opposition 1926, och den företrädde vid den fjortonde partikongressen av en delegation som helt eller nästan helt bestod av förutvarande zinovjeviter som idag sitter i fängelse. Så småningom kapitulerade allihop med sin ledare i spetsen, och senare upprepade de sin kapitulation på ett ännu mer beslutsamt och förödmjukande sätt. Alla av dem återinsattes i sovjetapparaten. Upplysningen att Nikolajev – vars namn inte säger något för någon – en gång i tiden hade deltagit i Zinovjevs grupp betyder knappast mer än det faktum att Nikolajev 1926 var medlem i partiets organisation i Leningrad.

Men det var uppenbart att denna information angående "Zinovjevs grupp" inte utfärdades av en slump. Den kan inte betyda något annat än man förbereder ett juridiskt "hopkok", med andra ord ett medvetet förfalskat försök att dra in personer och grupper i mordet på Kirov som inte har och inte kunde ha något med denna terroristhandling att göra. Det är inte någon ny metod. Låt oss påminna om att GPU³ skickade en av sina officiella agenter som tidigare hade kämpat i Wrangels armé⁴ till en för alla okänd ung man som distribuerade oppositionens dokument. Och sedan anklagade GPU hela oppositionen för att ha kontakter... inte med GPU:s agent utan med en "Wrangel-officer". Betalda journalister spred omedelbart detta hopkok till pressen i väst. Nu används samma metod men i oändligt mycket större skala.

27 december öppnade TASS [Sovjetunionens telegrambyrå] detta mellanspel och hopkok på vid gavel genom att sprida särskilt sensationella fakta. Utöver de okända personer som ställts inför rätta i Leningrad för terroristen Nikolajevs handling, så arresterades 15 medlemmar i Zinovjevs gamla "sovjetfientliga" grupp i Moskva i anknytning till samma affär. Visserligen säger TASS till och med nu att det för sju av de arresterade inte finns "tillräckliga fakta för att överlämna dem till rättvisan", varför de överlämnades till kommissariatet för inrikes affärer för att utsättas för administrativt förtryck. Låt oss räkna upp de 15 partimedlemmar som enligt TASS arresterades i Moskva i samband med affären Nikolajev:

1. Zinovjev – Lenins samarbetspartner under många år i exil, tidigare medlem i centralkommittén

1 Trotskij använde ofta ordet "hopkok" för att beskriva Kremles vana att slå ihop olika eller motsatta politiska uppfattningar och anklaga dem för samma brott eller försyndelser.

2 Vitgardister (också kända som "vita") var den vanliga beteckningen på ryska kontrarevolutionära styrkor efter oktoberrevolutionen.

3 GPU var en av förkortningarna för den sovjetiska politiska polisen. Andra namn var tjekan, NKVD, MVD, KGB etc, men GPU används ofta i deras ställe.

4 Wrangels armé, under Pjotr Wrangel, var en av de kontrarevolutionära styrkor som besegrades under inbördeskriget.

och politbyrån, före detta ordförande i Kommunistiska internationalen och Leningradsovjeten.

2. Kamenev – Lenins samarbetspartner under många år i exil, tidigare medlem i centralkommittén och politbyrån, vice ordförande i folkkommissariernas råd, ordförande för arbets- och försvarsrådet och för Moskvasovjeten. Tillsammans med Stalin utgjorde dessa två män den styrande *trojkan* [triumviratet] mellan 1923 och 1925.

3. Zalutskij, en av de äldsta arbetarbolsjevikererna, tidigare medlem i centralkommittén, tidigare sekreterare i Leningradkommittén, ordförande i den första centralkommissionen för utrensningar i partiet.

4. Jevdokimov, en av de äldsta arbetarbolsjevikererna, tidigare medlem i centralkommittén och organisationsbyrån, en av ledarna för Leningradsovjeten.

5. Feodorov, en av de äldsta arbetarbolsjevikererna, tidigare medlem i centralkommittén, ordförande för sovjetens arbetarsektion under oktoberrevolutionen.

6. Safarov, en av partiets äldsta medlemmar, anlände tillsammans med Lenin i det ”förseglade” tåget,¹ tidigare medlem i centralkommittén, chefredaktör för *Pravda* i Leningrad.

7. Kuklin, en av de äldsta arbetarbolsjevikererna, tidigare medlem i centralkommittén och Leningradkommittén.

8. Bakajev, en av de äldsta arbetarbolsjevikererna, tidigare medlem i den centrala kontrollkommissionen, en av de mest framstående deltagarna i inbördeskriget.

9-15. Sjarov, Fajvilovitj, Vardin, Gortjenin, Boulak, Guertik och Kostina – samtliga gamla parti-medlemmar, aktivister under perioden då partiet var olagligt, deltagare i inbördeskriget, som satt på ansvariga poster inom partiet och sovjeterna – dessa 15 personer blandas varken mer eller mindre in i mordet på Kirov, och enligt *Pravdas* förklaringar hade de som mål att gripa makten, med början i Leningrad, ”med det hemliga syftet att återupprätta den kapitalistiska regimen”. Senare rapporter i den sovjetiska pressen kompletterade de 15 arresterade ”zinovjeviterna” med flera andra lika viktiga personer i partiet.

Alltså höll inte den första versionen, enligt vilken läsarna fick höra att Nikolajev hade band till en vitgardistisk emigrantorganisation som skickade in terrorister via Polen och Rumänien. Nikolajev blir nu *terroristagent för en intern partiopposition*, i vars ledning satt Kommunistiska internationalens förra ordförande Zinovjev och politbyråns tidigare ordförande Kamenev, båda två kollegor till Stalin i *trojkan*. Det är uppenbart varför vi har kallat TASS’ telegram för en enorm sensation. Vi kan nu också kalla det en enorm lögn.

2. Är Zinovjev och Kamenev terrorister?

Vi har inte minsta anledning eller motiv att försvara Zinovjevs, Kamenevs och deras vänners politik eller personliga rykte. De stod i ledningen för den fraktion som inledde kampen mot den marxistiska internationalismen under namnet ”trotskism”. Senare tvingades de upp mot den byråkratiska mur som hade rests med deras hjälp och under deras ledning. Efter att ha blivit skrämde av sitt eget

1 Det ”förseglade” tåget var det tåg som förde Lenin och 29 andra ryska emigranter från Schweiz genom Tyskland till Ryssland i mars 1917. Emigranterna hade tidigare försökt ordna andra sätt för att resa till Ryssland efter februarirevolutionen, men när dessa ansträngningar misslyckades förhandlade de fram villkor för att passera genom Tyskland, som vid den tiden befann sig i krig med Ryssland. Emigranterna krävde att varken passagerarna eller deras pass och bagage skulle övervakas på tåget. I utbyte mot detta gick emigranterna med på att kräva att motsvarande antal tyska och österrikisk-ungerska civila skulle släppas fria från Ryssland. Senare påstod många kontrarevolutionärer att resan genom Tyskland var bevis på att revolutionärerna samarbetade med den reaktionära tyska regeringen.

verk anslöt de sig under en kort period till vänsteroppositionen och avslöjade vilka bluffar och förfälskningar som hade använts under kampen mot ”trotskismen”. Skrämda av svårigheterna i kampen mot den inkräktande byråkratin kapitulerade de, och efter att ha återinsatts i partiet ersatte de en principiell opposition med bakhåll och hemliga intriger. De uteslöts på nytt – och kapitulerade en andra gång.

De frånsade sig marxismens fana och förklädde sig och hoppades få en plats i partiet som hade blivit förstört och kvävt av apparaten. Efter att helt ha förlorat sin aktning och tillförsikt och till och med möjligheten att kämpa, fann de sig till sist bli grymt straffade. Det är inte vår uppgift att försvara dem!

Men den stalinistiska byråkratin dömer dem inte för deras verkliga brott mot revolutionen och proletariatet, eftersom dess egna led i stor utsträckning består av ynkliga överlöpare, förklädda personer och karriärister som är beredda till vad som helst. Än en gång vill byråkratin förvandla sina avsatta chefer till syndabockar för sina egna försyndelser. Zinovjev och Kamenev saknade karaktär men ingen betraktade dem som idioter eller okunniga pajasar. De 13 övriga uppräknade bolsjeviker genomlevde bolsjevikpartiets erfarenheter under 25 eller 30 och ännu fler år. De kan inte plötsligt ha ändrat sig och börjat tro på att det fungerar med individuell terror för att förändra en samhällelig regim, även om man för ett ögonblick skulle gå med på det absurda att de faktiskt skulle ha försökt ”återupprätta den kapitalistiska regimen”. På samma sätt kunde de absolut inte ha trott att mordet på Kirov, som dessutom inte spelade någon självständig roll, skulle kunna föra dem till makten. De amerikanska arbetarna kanske lättare kan förstå hur vansinnig en sådan tanke är om de för ett ögonblick tänker sig att vänsteroppositionen inom fackföreningarna bestämde sig för att mörda någon högerman som Green¹ i syfte att... ta ledningen över fackföreningarna!

Telegrammet från TASS medger själv, åtminstone vad gäller 7 av de arresterade – Zinovjev, Kamenev, Zalutskij, Jevdokimov, Feodorov, Safarov och Vardin – att de egentligen inte hade något samband med affären Nikolajev. Men detta medgivande görs på ett sätt som inte kan kallas annat än skamlöst. Telegrammet talar om ”brist på bevis” - som om det överhuvudtaget kan finnas bevis för denna så medvetet falska och omöjliga anklagelse. Genom att på ett konstgjort sätt dela upp gammalbolsjeviker i Moskva i två grupper och förkunna att bevisen mot en av dem är otillräckliga, så försöker den stalinistiska klicken ge sin så kallade utredning en anstrykning av ”objektivitet”, för att senare ha i reserv möjligheten att ersätta det juridiska hopkoket med ett administrativt hopkok.

Vad gäller de verkliga motiven och omständigheterna bakom Nikolajevs brott får vi veta lika lite av telegrammet från TASS som vi kände till tidigare. Antydningen att Kirov kan ha fallit offer för en hämnd för att Zinovjev har berövats ledande poster i Leningrad är uppenbart absurd. Det har gått åtta år sedan dess. Zinovjev själv och hans vänner har haft tillräckligt med tid för att ångra sig två gånger om. ”Orsaken till klagan” från 1926 har för länge sedan bleknat i jämförelse med oändligt viktigare händelser. Det är uppenbart att det måste ha funnits mycket senare orsaker till att Nikolajev slog in på terrorismens väg, och det måste ha funnits mycket allvarliga skäl till att Stalin tvingades riskera ett fruktansvärt hopkok som – oavsett om det lyckas uppnå sitt omedelbara praktiska mål eller ej – på ett så gräsligt sätt komprometterar den härskande gruppen i Sovjet.

3. Var syftet att återupprätta kapitalismen?

Den första fråga som måste dyka upp i sinnet på varje tänkande arbetare är denna: hur skulle man kunna tänka sig att gammalbolsjeviker, Lenins närmaste medarbetare, de som delade makten med Stalin, medlemmar i det ”gamla gardet”, vid en tidpunkt som denna, efter alla ekonomiska fram-

¹ **William Green** (1873-1952) var konservativ ordförande för det konservativa American Federation of Labor.

gångar, efter att man – enligt officiella försäkringar – har ”avskaffat” klasserna i Sovjetunionen och ”byggt” det socialistiska samhället, hur skulle det då kunna stämma att de skulle ha ställt sig upp-
giften att *återupprätta kapitalismen*? Tycker Zinovjev, Kamenev och de andra att den socialistiska regimen inte är till någon fördel för massorna? Eller förväntar de sig tvärtom att kapitalismen ska ge dem och deras anförvanter några personliga fördelar? Och i så fall vilka sorts fördelar?

Bara fullständiga idioter kan tro att det går att återupprätta kapitalistiska förhållanden, det vill säga ett privat ägande av produktionsmedlen inklusive jorden, i Sovjetunionen med hjälp av fredliga metoder och att det skulle leda till en borgerligt demokratisk regim. Även om det vore möjligt i *allmän mening* så skulle kapitalismen i själva verket inte kunna återupprättas i Ryssland annat än som resultatet av en våldsamt kontrarevolutionär statskupp som skulle kosta tio gånger fler offer än oktoberrevolutionen. I den händelse att sovjeterna störtas så kan deras plats bara intas av en påtagligt rysk fascism, som skulle vara så grym att Mussolinis och Hitlers regimer skulle se människovänliga ut i jämförelse. Zinovjev och Kamenev är inga dumhuvuden. De kan inte undvika att inse att ett återupprättande av kapitalismen först av allt skulle betyda att den revolutionära generationen, givetvis inklusive de själva, fullständigt skulle utrotas. Följaktligen finns det inte minsta tvivel om att den anklagelse som Stalin har kokat ihop mot Zinovjevgruppen är helt igenom falsk, både vad gäller det angivna *målet*, att återupprätta kapitalismen, och *medlen*, terroristhandlingar.

4. Nikolajevs brott är ingen slump

Hursomhelst återstår faktum att den ledande byråkratiska gruppen ingalunda är benägen att betrakta Nikolajevs brott som en isolerad och slumpartad händelse, som en tragisk tillfällighet. Tvärtom ger de denna handling en så enorm politisk betydelse att de till och med konstruerar ett hopkok som komprometterar dem själva, och likställer all sorts opposition, missnöje och kritik med terroristhandlingar. Syftet med denna manöver är uppenbar: att injaga fullständig skräck i alla kritiker och oppositionella, och denna gång inte med hjälp av utslutningar ur partiet, eller genom att beröva dem deras dagliga bröd, eller ens spärra in dem eller landsförvisa dem, utan med hjälp av exekutionspatruller. *Stalin besvarar Nikolajevs terroristhandling genom att fördubbla terrorn mot partiet.*

Tänkande arbetare i hela världen bör oroligt ställa sig följande fråga: är det möjligt att sovjetmakten kan befinna sig i en så svår position att det ledande skiktet måste ta till så fruktansvärda intriger för att bibehålla dess jämvikt? Denna fråga leder till en andra fråga som vi har ställt gång på gång men aldrig har fått ens tillstymmelse till svar på. Om det är så att proletarietets diktatur har till uppgift att krossa de utsugande klassernas motstånd – och det är rätt – då måste försvagningen av de tidigare härskande klasserna, och än mer deras ”avskaffande”, samt det nya samhällets ekonomiska framgångar med nödvändighet leda till att diktaturen mildras och vittrar bort. Varför är det inte så? Varför kan vi se den rakt motsatta utvecklingen? Varför har vi under de två femårsplanerna sett en fruktansvärd tillväxt av byråkratins allsmäktighet som har lett partiet, sovjeterna och fackföreningarna till fullständig undergivenhet och förnedring?

Om man *bara* skulle döma utifrån partiet och den politiska regimen så måste man säga att sovjeternas ställning blivit klart sämre, att det allt större trycket från det byråkratiska enväldet är uttryck för inre motsättningar som förr eller senare måste leda till en explosion som hotar att störta hela systemet. Men en sådan slutsats vore ensidig och följaktligen felaktig.

5. Socialismen har ännu inte byggts. Det återstår fortfarande att avskaffa klasserna

Om vi vill förstå vad som händer måste vi framför allt förkasta den officiella teorin om att det redan har upprättats ett klasslöst socialistiskt samhälle i Sovjetunionen. Varför måste egentligen byråkratin ha hela makten? Mot vem? I själva verket räcker det inte att "avskaffa" klasserna med hjälp av administrativa dekret, man måste fortfarande övervinna dem ekonomiskt. Så länge befolkningens överväldigande majoritet fortfarande lever i faktisk nöd, så antar strävan efter att skaffa sig saker för egen del och samla ihop varor en masskaraktär som kolliderar med det ekonomiska livets kollektivistiska tendenser. Det stämmer att denna ackumulation i huvudsak är inriktad på konsumtion, men om man inte är vaksam, om ackumulationen tillåts överskrida vissa gränser, så kommer den att omvandlas till en primitiv kapitalistisk ackumulation och kan resultera i att *kolchoserna* [kollektivjordbruk] störtas och efter dem även företagen. I socialistisk mening betyder "avskaffa klasserna" att samhällets samtliga medlemmar är garanterade levnadsförhållanden som kommer att radera ut önskan att ackumulera för egen del. Vi befinner oss fortfarande mycket långt från det. Om man skulle räkna ut nationalinkomsten per capita, i synnerhet den del av nationalinkomsten som används för konsumtion, så skulle Sovjetunionen trots sina teknologiska framsteg fortfarande ligga efter de kapitalistiska länderna. När det handlar om att tillfredsställa de viktigaste grundläggande behoven så hänger det alltid ihop med allas bittra kamp mot alla, olagliga sätt att skaffa sig saker, försök att slinga sig undan lagar, fusk mot staten, gunstlingssystem och stöld i stor skala. Under denna kamp antar byråkratin rollen av kontrollant, domare och bödel. Den använder administrativa påtryckningar för att uppväga den bristande ekonomiska styrkan.

Det är barnsligt att tro att sovjetbyråkratins allsmäktighet var nödvändig för att bekämpa "resterna" av utsugande klasser i det socialistiska samhället. I själva verket berättigas byråkratins själva existens historiskt av det faktum att vi fortfarande befinner oss långt från det socialistiska samhället, av det faktum att det nuvarande övergångssamhället är fullt av motsättningar. Och på konsumtionsområdet, det för alla mest omedelbara och livsavgörande området, antar dessa motsättningar karaktären av enorma spänningar som hela tiden hotar att orsaka en explosion på produktionens område. Kollektiviseringen av bondeekonomin har öppnat nya och kolossala källor för byråkratins makt. Just inom landsbygdsekonomin är frågan om konsumtion allra närmast knuten till frågan om produktionen. Det är därför kollektiviseringen i byarna har lett till att det krävs ytterst hårt förtryck för att skydda kollektivens egendomar mot bönderna själva.

Denna intensiva kamp saknar en klar och tydlig klasskaraktär. Men vad gäller de möjligheter och faror som ligger latent i den är det en slumrande klasskamp. Diktaturen är alltså inte bara ett arv från den tidigare klasskampen (mot de feodala godsägarna och kapitalisterna) som stalinisterna vill påstå, en kamp som i grund och botten är fullbordad, utan också ett verktyg för att förhindra en ny klasskamp som skymtar i den hårda konkurrens som existerar mellan de olika intressena på konsumtionsområdet, på grund av en fortfarande eftersläpande och icke enhetlig ekonomi. Detta och endast detta ligger bakom det historiska rättfärdigandet av den nuvarande sovjetdiktaturen.

6. Byråkratins dubbla roll

Men för att gynna sin egen makt och välfärd utnyttjar sovjetbyråkratin skoningslöst sin roll som kontrollant och reglerare av de samhälleliga motsättningarna och sin funktion att förebygga att klasser ska återuppstå. Den inte bara samlar hela makten i sina händer, utan konsumerar också på ett eller annat sätt en enorm del av nationalinkomsten. På så sätt har den lyckats avlägsna sig så långt från befolkningsmassorna att det inte längre är möjligt att ha någon som helst kontroll över dess handlingar och inkomster.

Vissa observatörer och ytliga kritiker har förkunnat att sovjetbyråkratin är en ny härskande klass. Vi har på ett mer än tillräckligt sätt klargjort att denna definition är felaktig ur marxistisk synvinkel.¹ En härskande ekonomisk klass förutsätter att de har ett eget speciellt produktions- och egendomssystem. Sovjetbyråkratin är bara en återspeglning av övergångsstadiet mellan två produktions- och egendomssystem, det kapitalistiska och socialistiska systemet. Det kan inte vara tal om att denna övergångsregim har en självständig utveckling.

Den sovjetiska byråkratin har en dubbel roll. Dess egna intressen tvingar den att skydda den nya ekonomiska regim som oktoberrevolutionen gav upphov till mot både inhemska och utländska fiender. Denna insats är historiskt nödvändig och progressiv. Världsproletariatet stöder denna sovjetbyråkratin insats, utan att blunda för dess nationella konservatism, roffarinstinkter och anda av kastprivilegier. Just dessa karaktärsdrag förlamar alltmer dess progressiva arbete. Industrins tillväxt och att jordbruket har tagits med i den statliga planeringen gör den ekonomiska ledningens arbete enormt mycket mer komplicerat.

Det går bara att uppnå en jämvikt mellan de olika produktionsgrenarna och framför allt en balans mellan nationell ackumulation och konsumtion om hela den arbetande befolkningen deltar i utarbetandet av planerna, att det finns frihet att kritisera planerna och möjlighet att avgöra var ansvaret ligger och återkalla byråkratin från topp till botten. En oinskränkt makt över 170 miljoner människors ekonomi leder oundvikligen till motsättningar och kriser. Byråkratin klarar sig ur de svårigheter som beror på deras misstag genom att lägga konsekvenserna av dem på de arbetandes axlar. De delvisa kriserna strålar samman i en alltmer utbredd allmän kris, som visar sig i det faktum att de ekonomiska framstegen, trots massornas oerhörda arbete och de stora teknologiska framgångarna, fortfarande sackar efter avsevärt och i att befolkningens överväldigande majoritet fortfarande lever ett eländigt liv.

Således *leder byråkratin säregna ställning*, som beror på speciella samhällseliga orsaker, *till att den hamnar i en allt djupare och alltmer oförsonlig motsättning till sovjetekonomins och kulturens grundläggande behov*. Även om byråkratin diktatur är ett förvrängt uttryck för proletariatets diktatur, så förvandlas den under dessa förhållanden till en permanent politisk kris. Den stalinistiska fraktionen tvingas om och om igen ”fullständigt” krossa ”resterna” av gamla och nya oppositioner, ta till allt våldsammare metoder och sprida allt giftigare hopkok. På samma gång höjer sig denna fraktion över partiet och till och med över byråkratin själv. Den förkunnar öppet den rent bonapartistiska principen att ledaren på livstid är ofelbar. Hädanefter ska revolutionärens enda dygd vara trohet mot ledaren. Byråkratin demoraliserande slavfilosofi förs av Kominterns agenter vidare till dess utländska sektioner.

7. Två sorters svårigheter

Alltså inser vi att vi klart måste skilja på två sorters svårigheter i Sovjetunionens hittillsvarande utveckling. Den ena härrör ur övergångsperiodens motsättningar som förvärrats av byråkratismens sjukdom. Detta är de *grundläggande* svårigheter som hela den sovjetiska organismen lider av. Den andra sortens svårigheter är *härledda* och utgör en fara inte bara för sovjetregimen utan också för byråkratin makt och Stalins personliga styre.

Dessa två sorters svårigheter hänger naturligtvis ihop med varandra men de är ingalunda identiska. I betydande avseende står de mot varandra, och motsättningarna mellan dem blir hela tiden allt större. De ekonomiska framgångarna och befolkningens kulturella utveckling som betingades av oktoberrevolutionen hamnar alltmer i motsättning med byråkratin konservatism, privilegier och

¹ Se [Sovjetunionens klasskaraktär](#) från oktober 1933 på marxistarkiv.se

girighet. Liknande processer kan observeras under tidigare härskande klassers historiska utveckling. Den tsaristiska byråkratin hjälpte till att utveckla de kapitalistiska förhållandena bara för att till sist hamna i konflikt med det borgerliga samhällets behov. Den sovjetiska byråkratins makt är alltför dyrköpt för landet. Teknologins och kulturens utveckling, och folkets alltmer pockande krav och alltmer kritiska inställning vänder sig automatiskt mot byråkratin. Speciellt den unga generationen börjar på ett smärtsamt sätt känna tyngden från den ”upplysta absolutismen”, som för övrigt i allt större utsträckning visar att dess ”lysande ljus” är odugligt. På så sätt uppstår förhållanden som uppenbarligen hotar byråkratins makt som har överlevt sig själv.

8. Individuell terrorism, ett resultat av byråkratins förfall

Det föregående gör det möjligt för oss att besvara den fråga som vi ställde i början av artikeln. Kan det verkligen vara så illa i sovjeterna att den härskande gruppen tvingas ta till ränksmideri, smutsiga knep och kriminella hopkok som i grunden komprometterar den i världsproletariatets ögon? Vi kan nu med lättnad svara att det inte handlar om sovjeternas egen svåra ställning utan om att byråkratins ställning blir allt svårare i sovjeterna. Uppenbarligen är sovjeternas ställning varken så rosenröd eller strålande som den utmålas av de falska ”vännerna” som inte är opartiska och som – låt oss inte glömma det – kommer att förråda Sovjetunionen vid första tecken på allvarlig fara. Men den är långtifrån så dålig som man kan tro utifrån byråkratins skamliga panikhandlingar. Den härskande gruppen skulle aldrig ha gått med på att knyta Nikolajevs terroristhandling till Zinovjev-Kamenevs grupp om inte stalinisterna hade känt marken gunga under sina fötter.

Nikolajev utmålas i sovjetpressen som deltagare i en *terroristorganisation som består av partimedlemmar*. Om detta telegram är sant – och vi har ingen anledning att betrakta det som ett påhitt, eftersom byråkratin inte medgav det med lätt hjärta – så står vi inför ett nytt faktum som måste anses ha betydande *symptomatisk* betydelse. Det är alltid möjligt att det var ett slumpartat skott som avlossades av en man av personliga skäl. Revolutionens och kontrarevolutionens hela historia lär oss att en terroristhandling som förbereds och genomförs på order från en bestämd organisation är otänkbar om den inte gynnas av den politiska atmosfären. Det måste finnas en utbredd och ytterst hård fientlighet mot ledarna vid makten för att det ska kunna ha uppstått en terroristgrupp bland partiets ungdomar, eller rättare sagt inom dess ledande skikt, som står i nära förbindelse med byråkratins lägre och mellanliggande kretsar.

Detta faktum erkänns i grund och botten inte bara i de officiella uttalandena, utan de betonar till och med det. I sovjetpressen kan vi läsa att oppositionella fädernas kritik underbläste ”barnens” blinda hat. Radek och companys förklaringar låter som den tsaristiska politiska skribenten Katkov, som brukade anklaga de feiga liberala fäderna för att, frivilligt eller ofrivilligt, provocera den unga generationen att utföra terroristhandlingar. Det är sant att ledarna vid makten denna gång bara har valt ut Zinovjevgruppen från gruppen av fäder. Men det är Stalins sista försvarslinje. Genom att förtrycka de komprometterade grupperna vill Stalin tukta byråkratin, som faller sönder och har förlorat sin inre sammanhållning.

När en byråkrati hamnar i motsättning till utvecklingens behov och med medvetandet hos den klass som har fört den till makten så börjar den brytas ned och tappa tron på sig själv. Makten samlas i händerna på en allt mindre krets. Resten arbetar trögt och slarvigt och tänker mer på sina egna intressen. Bland sina egna talar de föraktfullt om höjdarna, de hyser liberala tankar och de klagar. På så sätt undergräver de otvivelaktigt tilltron till och respekten för de officiella ledarna bland sina egna ungdomar. Om missnöjet samtidigt sprider sig bland folkmassorna och det inte går att uttrycka det på ett riktigt sätt och byråkratin i sin helhet istället isoleras, om ungdomen själv upplever att den bemöts med förakt, förtrycks och berövas möjligheten till en självständig utveckling, då uppstår en

atmosfär som gynnar terroristiska grupper.

Utifrån vad som har sagts kan vi hypotetiskt, men utan fullständig säkerhet, fastställa Zinovjev-gruppens roll. Det är höjden av skamlig idioti att påstå att den direkt eller indirekt kan ha haft något att göra med förberedelserna och de politiska rättfärdigandena av det blodiga dådet i Smolnyj!¹ Zinovjev och Kamenev återvände till partiet i det bestämda syftet att vinna toppens förtroende och återigen ta plats inom dess led. Men förhållandena inom den lägre och mellanbyråkratin som de anslöt sig till förhindrade dem att förverkliga sina avsikter. Allt medan de i sina officiella uttalanden hyllade Stalins "storhet" som de mindre än någon annan kunde tro på, så smittades de i sin vardagstillsvaro av den allmänt rådande andan, det vill säga de skämtade, spred historier om Stalins okunnighet, etc... Generalsekreteraren var definitivt inte okunnig om allt detta. Kunde Stalin ha valt ett bättre offer än denna grupp när skotten i Smolnyj tvingade honom att lära den vacklande och sönderfallande byråkratin en läxa?

9. *Marxism, terrorism och byråkrati*

Varenda arbetare som kan läsa och skriva är välbekant med marxismens negativa inställning till individuell terrorism. Det har skrivits mycket i denna fråga. Jag tar mig friheten att citera ur en artikel som jag publicerade 1911 på tyska i den österrikiska tidningen *Kampf*.² Jag behöver inte påpeka att det då handlade om en kapitalistisk regim. I denna artikel skrev jag:

Om ett försök till terrorism, även ett "framgångsrikt" sådant, kastar den härskande klassen ner i förvirring eller inte, beror på de konkreta politiska omständigheterna. I vilket fall kan denna förvirring bara bli kortvarig; den kapitalistiska staten är inte grundad på ministrar i regeringen och den kan inte elimineras med dessa. Klasserna den tjänar kommer alltid att hitta nytt folk; mekanismen förblir intakt och fortsätter fungera.

Men den förvirring och oreda som ett terroristförsök skapar bland de arbetande massorna själva är mycket djupare. Om det är tillräckligt att beväpna sig själv med en pistol för att uppnå sitt mål, varför då anstränga sig med klasskamp? Om en sked vapenkrut och en liten blybit är nog för att skjuta fienden genom nacken, varför behövs då en klassens organisation?

Jag kan än idag, 23 år senare, inte tillägga något till denna artikel som ställde metoden att förbereda proletariatet för den socialistiska revolutionen mot den terroristiska äventyrspolitiken. Men om marxister (givetvis av politiska och inte några mystiska orsaker) kategoriskt fördömde den individuella terrorismen även när skotten riktades mot den tsaristiska regeringens och det kapitalistiska förtryckets ombud, så kommer den ännu mer oförsonligt att fördöma och förkasta terroristhandlingar som riktas mot byråkratiska företrädare för historiens första arbetarstat. Vi bryr oss inte om Nikolajevs och hans anhängares subjektiva motiv. Vägen till helvetet är stenlagd med de bästa föresatser. Så länge inte den sovjetiska byråkratin har röjts undan av proletariatet, en uppgift som så småningom kommer att genomföras, så fyller den en nödvändig funktion att försvara arbetarstaten. Om terrorism av Nikolajevs sort skulle spridas och fick hjälp av nya, ogynnsamma förhållanden, så skulle den bara kunna hjälpa den fascistiska kontrarevolutionen.

Bara politiska bluffmakare som litar på idioter försöker knyta Nikolajev till vänsteroppositionen, om än bara under täckmantel av Zinovjevgruppen som den såg ut 1926-27. Den ungtkommunistiska terroristorganisationen främjades inte av vänsteroppositionen utan av byråkratin och dess inre sönderfall.

Till själva sitt väsen är den individuell terrorismen byråkratism som vänts ut och in. Marxister upp-

¹ Smolnyj var kommunistpartiets högkvarter i Leningrad.

² På svenska [Om terrorism](#), på marxistarkiv.se.

täckte inte denna lag igår. Byråkratismen har inget förtroende för massorna och försöker sätta sig själv i massornas ställe. Terrorismen fungerar på samma sätt, den försöker göra massorna lyckliga utan att efterfråga deras deltagande. Den stalinistiska byråkratin har skapat en avskyvärd ledarkult som tillskriver ledarna gudomliga egenskaper. ”Hjälte-”dyrkan är också terrorismens religion, bara omvänd. Nikolajev och hans likasinnade tror att det enda som behövs för att historien ska få en annan riktning är att röja undan några få ledare med hjälp en revolver. Som ideologisk grupp är de kommunistiska terroristerna av samma skrot och korn som den stalinistiska byråkratin.

10. Den byråkratiska centrismen, orsaken till Kominterns sammanbrott

Som vi sa ville Stalin med detta slag mot Zinovjevgruppen befästa byråkratins led. Men det är bara ena sidan av saken. Det finns en annan och lika viktig sida: *genom att använda den zinovjevitiska gruppen som pall ämnar Stalin rikta ett slag mot trotskismen*. Och kosta vad det kosta vill, han måste utdela detta slag. För att förstå målet med och riktningen på detta nya skede i kampen mot ”trotskismen” måste vi – om än i korthet – betrakta den stalinistiska fraktionens internationella arbete.

Som vi redan sagt har byråkratin en dubbel roll i Sovjetunionen: å ena sidan skyddar den arbetarstaten med sina egna speciella metoder, å den andra desorganiserar och hindrar den utvecklingen av det ekonomiska och kulturella livet genom att undertrycka massornas skapande aktivitet. Det är annorlunda på den internationella arbetarrörelsens område där det inte finns ett spår av denna dubbelhet. Här spelar den stalinistiska byråkratin en helt igenom desorganiserande, demoraliserande och ödesdiger roll. Det finns obestridliga bevis på detta i Kominterns historia under de senaste 11 åren. Vi har studerat denna historia i en rad skrifter. Stalinisterna har inte besvarat vår analys med ett enda ord. De är överhuvudtaget inte intresserade av att lära sig något av sin egen historia. De har inte skrivit en enda bok eller artikel som försöker göra ett bokslut över Kominterns politik i Kina, Indien, England, Tyskland, Österrike och Spanien under händelser som varit av världsomfattande räckvidd och betydelse.

De har inte försökt förklara varför Komintern under de senaste 11 åren under förhållanden av kapitalistiskt förfall och en hel rad revolutionära situationer bara har drabbats av skamliga nederlag, politisk vanära och organisatorisk splittring. Slutligen – varför har den inte vågat sammankalla en enda världskongress under de senaste sju åren?

Vilken är balansräkningen av ”arbetar- och bondepartierna” i Orienten?¹ Vilka blev resultaten av den engelsk-ryska kommittén? Vad har hänt med den hyllade Bondeinternationalen?² Vad med teorin om den ”tredje perioden”? Vad har hänt med programmet om ”nationell frigörelse” för Tyskland?³ Vilket öde rönt den stora teorin om ”socialfascism”? Och så vidare, och så vidare... Var och en av dessa frågor hänger ihop med en klar svängning i Kominterns politik, och var och en av dessa svängningar har slutat med en oundviklig katastrof. Denna rad av katastrofer utgör det stalinistiska Kominterns historia. Den senaste svängningen är, speciellt i Frankrike, en bedrövlig och ödesdiger opportunistisk omvälvning. Det är uppenbart att en sådan räcka misstag, förvirring och brott inte kan vara resultatet av enstaka eller tillfälliga orsaker, utan istället beror på övergripande orsaker.

1 ”Arbetarnas och böndernas tvåklasspartier” var en formulering som stalinisterna använde på 1920-talet för att rättfärdiga sitt stöd till Guomindang och andra borgerliga partier i Orienten. Trotskijs kritik av detta finns i [Tredje internationalen efter Lenin](#), på marxistarkiv.se.

2 Bondeinternationalen (Krestintern) bildades av Komintern 1923 och var ett experiment som rönt föga framgång. Den försvann i tysthet i slutet av 1920- eller början av 1930-talet.

3 Teorin om ”nationell frigörelse” syftar på de tyska stalinisternas ansträngningar att tävla med nazisterna om att vara förkämpar för en tysk nationalism i motsättning till det förtryckande Versaillesfördraget. Bara nazisterna vann på denna tävlan.

Dessa orsaker ligger i den stalinistiska byråkratins sociala och ideologiska egenskaper som ledande skikt. Det var den *byråkratiska centrismen* som fick Komintern att kollapsa. Den Tredje internationalen är dömd, precis som den Andra. Ingen kraft kan längre rädda den.

I grund och botten har den stalinistiska härskande gruppen för länge sedan givit upp Komintern. Ett tydligt tecken på det är Stalins vägran att sammankalla världskongressen. Varför besvåra sig? Det kommer ändå inte att leda till något. Bland sig själva förklarar byråkraterna i Moskva Kominterns bankrutt med att arbetarklassen i väst är ”icke-revolutionär” och med västledarnas oförmåga. Det finns inget som helst behov att vederlägga detta förtal av världsproletariatet, i synnerhet inte efter de senaste händelserna i Spanien och Österrike. Vad gäller de utländska kommunistledarna varnade Lenin så tidigt som 1921 Zinovjev och Bucharin i ett brev: om ni bara kräver samtycke i Komintern så kommer ni enbart att omge er med ”fogliga idioter”. Lenin tyckte om att kalla en spade för en spade. Under de senaste 11 åren har urvalet av ”dumhuvuden” varit kolossalt framgångsrikt. Som en nödvändig och naturlig följd av detta har ledningens politiska nivå sjunkit under noll.

11. Den världsomfattande tillväxten av en äkta leninism är ett fruktansvärt hot mot Stalin

Som vi redan har sagt använde Kreml teorin om socialism i ett land för att förlika sig med att Komintern var en obetydlig sak. De har bytt ut hoppet om en proletär världsrevolution mot förhoppningar på Nationernas förbund. De har utfärdat order till de utländska kommunistpartierna att föra en ”realistisk” politik som på mycket kort tid skulle lyckas krossa allt som återstår av Komintern. Stalin har redan förlikat sig med detta. Men han kan inte förlika sig med att *den revolutionära världsrörelsen återföds under en självständig fana*. Man kan fördöma kritik av reformismen, sluta block med Radikalerna,¹ förgifta arbetarna med det nationalistiska och pacifistiska giftet, men på inga villkor ska den internationella proletära förtruppen ges möjlighet att fritt och kritiskt bekräfta leninismens idéer med egna erfarenheter och öppet ställa stalinismen och den så kallade trotskismen mot varandra.

Sedan 1923 har den sovjetiska byråkratins hela ideologi formats genom att alltmer fientligt ta avstånd från ”trotskismen”. Trotskismen var utgångspunkten för varje svängning. Och nu när Nikolajevs terroristiska aktion återigen ställer byråkratin inför mycket viktiga politiska frågor som den ansåg vara lösta en gång för alla, försöker den än en gång utnyttja Zinovjevgruppen för att hitta de skyldiga i form av trotskismen som – vilket är välkänt – är den borgerliga kontrarevolutionens förtrupp, fascismens allierade, och så vidare. I Sovjetunionen har byråkratin lyckats befästa denna version i sådan omfattning att massorna har berövats möjligheten att själva kontrollera saker och ting, och de som känner till sanningen har tvingats till tystnad. Just ur detta undertryckta tillstånd i partiet har den fruktansvärda terrorismen uppstått inom partiet. Men faran närmar sig smygande, den har redan kommit nära, utifrån, från den internationella arenan. De Marx' och Lenins tankar som i Sovjetunionen leder till fängslande, landsförvisning och till och med exekutionspatruller såsom varande ”kontrarevolutionär trotskism”, erkänns nu i allt större skala och allt klarare av de mest medvetna, aktiva och hängivna delarna av världsproletariatets förtrupp. Det avskyvärda förtal som betalda journalister utan ära eller samvete till och med nu fortsätter att upprepa i Kominterns tidningsblaskor orsakar allt större ilska inom kommunistpartiernas led och isolerar på samma gång Kominterns sektioner från breda arbetarskikt.

Låt oss upprepa att dessa framtidsutsikter inte längre skrämmer Moskva. Men det finns en annan fara som börjar kännas som en mardröm för den stalinistiska fraktionen. Den oförfalskade leninismens växande inflytande inom arbetarrörelsen i Europa och USA kan inte så länge till förbli en

¹ Franskt borgerligt parti – öa.

hemlighet för arbetarna i Sovjetunionen. Även om det inte är lätt så går det att hålla tyst om det tidigare Amerikas kommunistiska förbunds deltagande i strejkerna i Minneapolis, det går om än med svårighet att tiga om förbundets samgående med det Amerikanska arbetarpartiet,¹ men när flödet av händelser kommer att bli mer omfattande och de revolutionära marxisterna, leninisterna, kommer att få en ledande roll under dem, så kommer det inte längre att gå att tiga om dessa fakta. Det är uppenbart vilken oerhörd fara detta är för den stalinistiska fraktionen. Hela det byggnadsverk av lögner, förtal, förföljelser, förfalskningar och hopkok – den byggnad som sedan Lenins sjukdom och död oavbrutet har vuxit – kommer att rasa över huvudena på byggherrarna, det vill säga förtalarna och förfalskarna. Stalinisterna är blinda och döva för den proletära världsrörelsens perspektiv men de har en mycket känslig näsa för faror som hotar deras anseende, intressen och byråkratiska privilegier.

12. Jag har förutsagt att nya hopkok är oundvikliga

I min isolering följde jag i pressen hur den äkta leninismens teorier sakta men säkert gradvis rönne framgångar i USA och Europa, och jag anmärkte ofta till mina vänner att ögonblicket närmar sig när denna internationella strömnings principiella ”kvalitet” kommer att börja omvandlas till mass-”kvantitet”. Detta ögonblick kommer att låta som ett dödligt hot i stalinisternas öron. Det är en sak att krossa de revolutionärt marxistiska grupperna med hjälp av den byråkratiska apparatens rena tyngd under perioder av revolutionär ebb, trötthet, desillusioner och sönderfall bland massorna. Det är en annan sak att med hjälp av den marxistiska kritikens kraft befria världsproletariatets förtrupp från det stalinistiska kvacksalvarsstitutet för bolsjevismen. Men mer än en gång har vi i samtal och brev uttryckt att de stalinistiska ledarna just därför inte passivt kan invänta leninismens seger. De måste ta till ”sina åtgärder”, förvisso inga ideologiska åtgärder ty där är deras oförmåga så uppenbar att Stalin under de senaste åren allmänt sett har slutat göra uttalanden i frågor som rör världens arbetarrörelse. ”Hans” åtgärder innebär för Stalin ett allt större förtryck, nya alltmer avskyvärda hopkok och slutligen ett förbund med den borgerliga polisen mot leninisterna på grundval av ett ömsesidigt utbyte av tjänster.

Redan direkt efter mordet på Kirov, när hela världen fortfarande var övertygad om att det handlade om ett vitgardistiskt brott, skickade en av mina vänner från Genève ett cirkulärbrev från Internationella kommunistiska förbundets internationella sekretariat som ägnades det blodiga dådet i Smolnyj. Internationella sekretariatet hänvisade till de utdragna rättsliga undersökningarna och den oerhörd tvetydiga ordalydelsen i Kremls första uttalanden och framkastade i ett PS följande möjlighet: måhända förbereder GPU någon sorts oerhörd hopkok mot ”trotskisterna”? Internationella sekretariatets cirkulärbrev är daterat 10 december och har utan tvekan spridits i hela världen. Det är sant att internationella sekretariatet själv gjorde en reservation i så måtto som det visserligen var möjligt med ett hopkok, men ”något osannolikt”. Icke desto mindre har det ”osannolika” ägt rum. När det första telegrammet kom där Nikolajev sades ha varit medlem i Leningradoppositionen 1926 fanns det inte längre utrymme för tvivel. Det dröjde inte länge innan den nya kampanjen mot Zinovjev och Kamenev följde. Jag sa vid denna tidpunkt i ett samtal med en vän (jag ber om ursäkt för dessa personliga detaljer, men de är nödvändiga för att förstå de psykologiska underströmmarna i detta fall): ”Frågan kommer inte att stanna på detta plan särskilt länge. Imorgon kommer de att ställa trotskismen i förgrunden.” Man behövde inte vara profet för att göra denna förutsägelse. Jag fick *Le Temps*² från 25 december 2 eller 3 dagar senare, och den innehöll följande notis i ett

1 Amerikas kommunistiska förbund spelade en ledande roll under transportarbetarstrejken i Minneapolis 1934. I december gick det samman med det vänstercentristiska Amerikanska arbetarpartiet under ledning av A J Muste, och bildade USA:s arbetarparti.

2 *Le Temps* var på 1930-talet den franska regeringens inofficiella språkrör.

telegram från Moskva: ”Vi måste påpeka... att vart efter dagarna går så nämns Trotskijs namn allt oftare tillsammans med Zinovjevs.”¹ Liket efter Kirov och Zinovjevgruppen blir på detta sätt förberedande steg till en mycket större och djärvare plan: att rikta ett slag mot den internationella leninismen.

Vilken karaktär måste *nästa* slag ha? Denna fråga är ännu inte helt avgjord, kanske inte ens inom konspiratörernas allra innersta kretsar (Stalin-Jagoda-Jaroslavskij² och company). Det beror till stor del på den fortsatta händelseutvecklingen. Men en sak är klar: konspiratörerna saknar varken illvilja eller materiella medel. Den internationella leninismens tillväxt sporrar hela tiden deras illvilja, det är därför man inte på förhand kan utesluta *en enda av de hypoteser som härrör ur själva den uppkomna situationen*. Oavsett vilket förlopp som händelseutvecklingen och Stalins och Jagodas kreativa fantasi kommer att leda till, så kommer förberedelserna av den ”allmänna opinionen” att bestå av en kampanj om det terroristiska hotet från ”trotskisterna” som hotar freden och ordningen i Europa. *L'Humanité* har redan nämnt en ”terroristisk grupp – trotskister” i Leningrad. Lakejerna springer alltid före sina herrar.

Det finns bara ett sätt att förekomma de hopkok som förbereds: *avslöja planen redan på förhand*. Stalinisterna försöker styra uppfattningen hos världens polis i riktning mot uteslutningar, utlämningar, arresteringar och andra mer beslutsamma åtgärder. Leninisterna måste förbereda världsproletariatet för dessa möjliga händelser. I detta liksom andra fall måste man öppet säga som det är, det är också syftet med denna artikel.

13. Några slutsatser

Kan man med tanke på sovjetledarnas avskyvärda agerande ovillkorligt betrakta Sovjetunionen som en arbetarstat? Så uttrycker sig troligen vissa idealister, moralister eller bara ultravänsteristiska förvirrare. Istället för att analysera den konkreta form och de steg som utvecklingen tar i arbetarstaten på grund av ett sammanträffande av historiska omständigheter, ”erkänner” eller vägrar dessa besserwissrar (Treint³ i Frankrike är deras oförliknelige ”teoretiker”) att ”erkänna” arbetarstaten, beroende på om sovjetbyråkratins handlingar tilltalar dem eller inte. Vi kunde förvisso med lika stor rätt vägra att erkänna den amerikanska arbetarklassen som arbetarklass på grundval av det i dess ledning finns personer som Gompers,⁴ Green och company. Arbetarklassen behöver en byråkrati och än mer behöver arbetarstaten det. Men man kan inte likställa byråkratin med klassen. Både arbetarstaten och arbetarklassen i sin helhet genomgår olika faser av uppgång och nedgång. Den stalinistiska fraktionen erövrade makten under en period av nederlag för världsproletariatet, medan det ryska proletariatet var utmattat och apatiskt och det snabbt bildades ett privilegierat härskande skikt. Den som bara ser personers segrar och nederlag förstår inget av kampen mellan fraktioner i Sovjetunionen.

1 *Le Temps* är mycket vänlig mot Stalin, och betonar till och med att det bland de arresterade zinovjeviterna finns en känd ”trotskist”, Jevdokimov. I själva verket är Jevdokimov en av Zinovjevgruppens ursprungliga medlemmar. Han var aldrig ”trotskist”. Detta ändrar givetvis inte på saker och ting, men vi kan inte undvika att peka på denna sortens små förfälskningar som uppträder i den vänskapliga pressen. De är oräkneliga. - Trotskijs anmärkning.

2 **Henry Jagoda** (död 1938) var 1934 chef för den hemliga polisen. 1937 blev han själv, som hade övervakat organiseringen av 1936 års Moskvarättegång, anklagad och avrättades. **Emeljan Jaroslavskij** (1878-1943) var stalinistisk upphovsman till förfälskningen av den sovjetiska historien, men hamnade i onåd när han inte hängde med i Kremles politiska vindlingar.

3 **Albert Treint** (1889-1972) var en framstående ledare för det franska kommunistpartiet som uttryckte stöd för vänsteroppositionen och uteslöts 1927. Efter några år lämnade han oppositionen.

4 **Samuel Gompers** (1850-1924) var ordförande i American Federation of Labor från 1886 fram till sin död.

1926 sa N K Krupskaja,⁵ som tillsammans med Zinovjev vid denna tid tillhörde vänsteroppositionen: "Om Lenin levde skulle han säkert sitta i ett GPU-fängelse." Det skulle förvisso inte ha varit på grund av att Stalin skulle ha visat sig starkare än Lenin. Det vore absurt att ens jämföra dessa två personer: Lenin, geni och nyskapare, och Stalin, den byråkratiska medelmåttans rena och fulländade förkroppsligande. Men revolutionen är en dialektisk process som har starka uppsving och skarpa nedgångar. Under de två sista åren av sitt liv betraktade Lenin byråkratin som det största hotet mot revolutionen och Stalin som den mest fulländade representanten för detta hot. Lenin blev sjuk och avled medan han feberartat förberedde en kamp mot den stalinistiska apparaten.

Det vore kriminellt att förneka det progressiva arbete som den sovjetiska byråkratin utför. Efter envist motstånd tvingades byråkratin, som är initiativlös, inskränkt och utan förståelse för historiens dynamiska krafter, *genom logiken hos sina egna intressen* att anta ett program av industrialisering och kollektivisering. Varken den stalinistiska byråkratins allmänna nivå eller karaktären på dess intressen är knappast överlägsen de amerikanska fackföreningarnas byråkrati, men till skillnad från dessa har den sina rötter i nationaliserade produktionsmedel och den är tvungen att försvara och utveckla dem. Den har genomfört denna uppgift på ett byråkratiskt, alltså dåligt sätt, men själva arbetet har en progressiv karaktär. Byråkratin förutsåg själv inte de inledande stora framgångarna längs denna väg, men de har ökat dess självkänsla och har befast den kring en ledare som på det mest fullständiga sätt förkroppsligar det byråkratiska skiktets positiva och negativa drag.

Byråkratins "heroiska" period närmar sig sitt slut. Byråkratin har uttömt det "upplysta enväldets" inre resurser. För att det ekonomiska och kulturella livet ska fortsätta att utvecklas måste byråkratin krossas och sovjetdemokratien återupprättas. Byråkratin kämpar desperat emot. Under kampen mot det nya samhällets progressiva behov kommer den med nödvändighet att vittra sönder. Sedan byråkratin hade strypt partiets inre liv så ströp de stalinistiska ledarna byråkratins eget inre liv. Hädanefter är bara en sak tillåten: att förhärliga den "Store ledaren", den "Älskade ledaren". Ur denna väv av motsättningar uppstår den "kommunistiska" terrorn mot de byråkratiska ledarna.

Den "interna" terrorn visar vilken återvändsgränd byråkratin befinner sig i, men den visar ingalunda på någon utväg ur denna återvändsgränd. Det finns ingen annan utväg än att *återskapa det bolsjeviska partiet*. Detta problem går bara att lösa i internationell skala. För att de ryska arbetarna ska förkasta det opium som "socialismen i ett land" utgör och i massiv skala vända sig till den socialistiska världsrevolutionen måste världsproletariatets förtrupp samla sig kring det leninistiska partiets fana. Kampen mot reformismen är mer oförsonlig än någonsin och den måste kompletteras med en kamp mot den stalinistiska byråkratins förlamande och demoraliserande inflytande över den internationella arbetarrörelsen. Försvaret av Sovjetunionen är inte tänkbart utan att kämpa för *Fjärde internationalen*.

(Översättning: Göran Källqvist)

5 Nadezjda K Krupskaja (1869-1939) var ledare i bolsjevikpartiet och Lenins livskamrat.